

ท่านรู้จักห้องสมุดใหม่ของท่านแล้วหรือยัง

ร.อ.อุดม เทียงศรี*

ความเป็นมาของห้องสมุดใหม่

ในโอกาสที่ห้องสมุดกรมแพทยทหารบก ได้ย้ายที่ทำการใหม่มาอยู่ ณ ตึกธนาคารทหารไทย สาขา รพ.พระมงกุฎเกล้า ชั้น 3-ชั้น 5 เริ่มเปิดบริการ ตั้งแต่วันที่ 19 เดือนพฤศจิกายน 2527 ผ่านมาเป็นเวลา 1 ปี ท่านที่อยู่ในบริเวณกรมแพทยทหารบก วังพญาไท ส่วนใหญ่ก็พอจะทราบ แต่ก็คงจะไม่ทราบว่าบริการต่าง ๆ ของห้องสมุดนั้นมีอะไรบ้าง ท่านที่อยู่ตามต่างจังหวัดก็คงจะยังไม่ทราบไปอีกว่าห้องสมุดกรมแพทยนั้นได้ย้ายที่ทำการใหม่ บางครั้งอาจจะตั้งใจมาใช้บริการก็หาไม่พบ เพราะนาน ๆ มาที ในโอกาสอันนี้นี้ จึงใคร่ขอแนะนำชี้แจงสิ่งที่น่าสนใจแก่พวกเรา

พ.ท.ทั้งหลาย ผ่านช่องทาง วสท. พอเป็นสิ่งขบคิดต่อไปนี้

เดิม ห้องสมุดกรมแพทยทหารบก ตั้งอยู่บนตึกตรวจโรคชั้น 7 รพ.ร.ร.๘ โดยรวมหน่วยงานของห้องสมุดทั้ง 2 แผนกเข้าไว้ด้วยกันคือ แผนกห้องสมุดกองวิทยาการ กรมแพทยทหารบก (กวท.พ.) กับ แผนกห้องสมุดกองสนับสนุนวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า (กสน.วพม.) ตั้งแต่ปี 2518 เป็นต้นมา ตั้งแต่มีการก่อตั้งวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า ซึ่งในขณะนั้น พ.ท.หญิง วีรวรรณ อิมอภัย (ยศขณะนั้น) บรรณารักษ์ห้องสมุด กวท.พ. รักษาการ หน.แผนกห้องสมุด กสน.วพม. อีกตำแหน่งหนึ่ง แรก ๆ เคยกำลังพลก็อาศัยข้าราชการและลูกจ้างของมหส.

กวท.พ. ช่วยงานให้และต่อมาทาง วพม.ได้บรรจุ ผช.บรรณารักษ์, ข้าราชการ และลูกจ้างเข้ามาใหม่ ก็พอที่จะช่วยแบ่งเบาภาระของห้องสมุด กวท.พ. และ ข้าราชการอื่น ๆ ไปได้บ้าง

เมื่อต้นปี 2525 พ.อ.หญิง วีรวรรณ ท่านทราบ (เป็นการภายใน) ว่าทางธนาคารทหารไทยได้ติดต่อขอใช้พื้นที่ของกรมแพทยทหารบกบริเวณหน้าตึกสถาบันพยาธิวิทยา เพื่อก่อสร้างที่ทำการธนาคาร โดยมีข้อเสนออันเป็นสิ่งตอบแทนคือ พบ. และ ทบ.ก็จะสร้างอาคารที่ทำการธนาคารนั้นเป็น 4 ชั้น ชั้นที่ 1 ใช้เป็นที่ทำการธนาคาร ส่วนนอกนั้นอีก 3 ชั้นก็ขอมอบให้กับ ทบ. ซึ่งแล้วแต่ พบ.จะใช้เป็นที่ทำการอะไรให้เป็นประโยชน์แก่ทางราชการสืบตลอดไป ท่านจึงได้ไปติดต่อกับ ผอ.รพ.ร.ร.๘ และ จก.พบ. ขณะนั้น คือ พล.ต.สอาด ประเสริฐสม และ พล.ท.ยง วัชรคุปต์ ตลอดจน นายทหารผู้ใหญ่ในกรมแพทยทหารบกอีกหลายท่านด้วยกันว่า หาก พบ.อนุมัติที่ทำการที่จะได้เพิ่มขึ้นมาใหม่นั้น จะขอใช้เป็นที่ทำการของห้องสมุดกรมแพทยทหารบกโดยเฉพาะ ทั้งนี้เพราะพื้นที่ห้องสมุดที่กำลังดำเนินการอยู่มีบริเวณคับแคบมากแล้ว ปริมาณหนังสือก็มีมากขึ้นทุกปี ทางผู้บังคับบัญชาเห็นชอบด้วย พ.อ.หญิง วีรวรรณฯ ท่านจึงได้ไปติดต่อประสานงานกับ ธนาคารทหารไทย สำนักงานใหญ่อย่างใกล้ชิดตลอดเวลา ทำให้ท่านสามารถขอชั้นในตึกเดียวกันนี้ได้เพิ่ม

*ผู้ช่วยบรรณารักษ์ แผนกห้องสมุด กองวิทยาการ กรมแพทยทหารบก

ชั้นอีกชั้นหนึ่งรวมเป็น 5 ชั้น และแต่ละชั้นได้ขยายความยาวออกไปอีก 5 เมตร สำหรับชั้น 2 ก็ได้ใช้เป็นทำการของกองพยาบาล รพ.ร.ร.6 อยู่จนทุกวันนี้ ส่วนในรายละเอียดของแต่ละชั้นที่จะเป็นที่ทำการของห้องสมุดท่านได้กำหนด วางแผนและออกความคิดเองทั้งหมดโดยมีสถาปนิกแผนกต่าง ๆ ของธนาคารมาคอยประสานงาน ในขณะที่ก่อสร้างท่านได้เสียสละเวลาทำงานบ้าง เวลาว่างบ้างมากอยก่ากับดูแลด้วยตนเอง เพราะว่าจะสร้างผิดไปจากแบบหรือแผนที่วางไว้ ถึงกระนั้นก็ยังไม่วายที่จะสร้างผิดไปจากวัตถุประสงค์จนได้แต่ก็ได้แก้ไขเป็นที่เรียบร้อยในเวลาต่อมา ห้องสมุดของเราทุกวันนี้จึงสวยและทันสมัยแห่งหนึ่งไม่น้อยหน้าห้องสมุดเฉพาะหรือห้องสมุดแพทย์ด้วยกันเลย

บริการของห้องสมุด

บริการของห้องสมุด มีมากมายหลายอย่างมีทั้งชนิดที่สมาชิกประสบพบเห็นอยู่ทุกวัน หรือมาขอใช้บริการกันอยู่ทุกวัน และอาจจะมีส่วนบริการที่สมาชิกอาจจะไม่ทราบว่านี่ก็เป็นงานบริการของห้องสมุดด้วย ดังนั้นในที่นี้จึงขอเรียนแนะนำให้ทราบกันเสียเลย บริการต่าง ๆ เหล่านี้หากจะจำแนกแล้วก็พอจะมีได้ดังนี้ :-

- บริการการอ่าน
- บริการการยืม
- บริการหนังสือจอง
- บริการจองหนังสือ
- บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า
- บริการจัดนิทรรศการเนื่องในโอกาสวันสำคัญ
- บริการทางโสตทัศนูปกรณ์
- บริการถ่ายเอกสาร
- บริการยืมระหว่างห้องสมุด

นอกจากนี้ยังมีบริการอื่น ๆ เล็ก ๆ น้อยภายในแผนกต่าง ๆ ออกไปอีกแต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็เป็เทคนิคหรือศิลปของบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดแต่ละคนด้วย

แผนกบริการ อยู่ชั้น 3 จัดให้มีที่นั่งอ่านอย่างเพียงพอแก่สมาชิกตลอดจนได้รับความสะดวกสบายพอสมควร เรียกว่า *บริการการอ่าน* ที่เคาน์เตอร์สำหรับบริการรับ-จ่ายหนังสือ มีที่สำหรับเก็บหนังสือจองไว้ด้านหลัง หนังสือจองคือ หนังสือที่มีกลุ่มผู้จองจะเป็นอาจารย์หรือนักศึกษามาขอให้ทางห้องสมุดจัดเก็บไว้ต่างหากจากหนังสือทั่ว ๆ ไปสักกระยะหนึ่ง เพราะกำลังสอนหรือเรียนอยู่ และเพราะหนังสือนั้นมีน้อยหรือหายากจะได้เปลี่ยนกันใช้ได้อย่างครบถ้วนทุกคนไป หนังสือนี้จะให้ยืมได้วันเดียวไม่นานวันเหมือนหนังสือประเภทอื่น หรือเมื่อผู้ยืมมาหาหนังสืออ่านแล้วไม่พบก็มาสอบถามเจ้าหน้าที่ได้ความว่ามีคนอื่นยืมไป และทราบว่าจะมาคืนเมื่อไหร่ก็จะเก็บหนังสือนั้นไว้ให้บริการนี้เรียกว่า *บริการหนังสือจอง* แต่ถ้าผู้ใช้ห้องสมุดต้องการใช้หนังสือหรือวารสารเล่มใดแล้วเจ้าหน้าที่ตรวจสอบว่าหนังสือหรือวารสารนั้นห้องสมุดของเรายังไม่มีหรือยังไม่ได้บอกรับเราก็ทำการตรวจสอบว่าห้องสมุดใดมีแล้วจะขอยืมมาให้ บริการนี้เรียกว่า *บริการการยืมระหว่างห้องสมุด* หรือเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ อาทิเช่น วันสมเด็จพระราชาธิบดีแห่งวงการแพทย์ไทย, วันเกิด รพ.ร.ร.6 วันอนามัยโลก ฯลฯ ทางห้องสมุดก็จะจัดนิทรรศการเนื่องในวันสำคัญนั้นๆ และในโอกาสที่ห้องสมุดมีหนังสือใหม่เข้ามาแล้วก็จัดโชว์ให้ผู้ใช้ทราบระยะหนึ่ง เป็นต้น หากสมาชิกไม่อยากจะยืมหนังสือกลับไปอ่านที่บ้านหรือที่ทำงานเพราะหนักบ้าง จำนวนเล่มมากบ้างหรือเพราะเหตุผลอื่นใดก็ดี ห้องสมุดเรามีบริการถ่ายเอกสาร ให้ด้วยโดยคิดราคาเป็นกันเอง ถูกมากเลยที่เดียว ปัจจุบันราคาเพียงแผ่นละ 1.00 บาท ซึ่งดู ๆ แล้วราคาอาจจะแพงกว่าตามท้องตลาดทั่ว ๆ ไปเล็กน้อย แต่ถ้าพิจารณาให้ดี ๆ แล้วจะไม่แพงเลย เพราะท่านไม่ต้องเสียเวลาหรือลำบากในการขนเอาไปถ่ายข้างนอกกระยะทางไกลๆ เหตุที่ราคาต้องเป็นเช่นนี้ก็อย่างที่เรียนให้ทราบแล้วว่าเครื่องถ่ายเอกสารนี้ ห้องสมุดเช่าบริษัทมาเพื่อ บริการ

แก่ผู้ใช้ เพื่อให้ได้รับความสะดวกมากที่สุด หากท่านผู้ใดเห็นว่าไม่อยากจะให้ผู้ให้บริการถ่ายเอกสารเดือดร้อนเพราะราคาแพง ประสงค์ที่จะบริจาคเครื่องถ่ายเอกสารให้เป็นสมบัติของห้องสมุดก็จะเป็นประโยชน์ยิ่งทั้งแก่ทางราชการและผู้ใช้ทุกคน สุดท้ายเมื่อผู้ใช้มาหาหนังสืออ่านแล้วไม่พบก็ดี หรือจะมาทำรายงาน, วิทยานิพนธ์ก็ดี แต่ไม่ทราบว่าจะหาข้อมูลได้จากที่ไหน ขอทราบคำแนะนำได้ที่บรรณารักษ์ของแผนกนี้ บริการนี้เรียกว่า *บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า*

แผนกวารสาร อยู่บนชั้น 4 จัดให้มีที่นั่งอ่านทั่วไปก็มี จัดแยกออกเป็นห้องเฉพาะสำหรับ นพท., อาจารย์ และนายแพทย์ ที่ต้องการจะอ่านกันเป็นกลุ่มเป็นการเฉพาะส่วนตัว หรือจะประชุมปรึกษาหารือกันไปด้วยก็มี ชั้นนี้จัดให้มีวารสารใหม่ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ เป็นวารสารปีปัจจุบัน วารสารภาษาอังกฤษมีทั้งหมดประมาณ 371 ชื่อ วารสารภาษาไทยประมาณ 125 ชื่อ ในด้านวารสารนี้ห้องสมุดของเรามีจำนวนมากพอที่จะชักจูงความสนใจจากแพทย์และนักศึกษาจากสถาบันอื่นให้มาใช้ได้มากเลยทีเดียว จึงเป็นที่น่าภูมิใจว่าแพทย์และนพท.ของเรามีวารสารอ่านมากมายเพียงพอไม่น้อยหน้าคนอื่นเขาเลย นอกจากนี้ยังมีแถบบันทึกเสียงหรือที่เรียกว่า *เทปคาสเซต* ไว้บริการอีก เป็นเทปบันทึกคำบรรยายทางวิชาการแพทย์สาขาต่าง ๆ เท่าที่ห้องสมุดของเราครอบงำอยู่ในขณะนี้ มีอยู่ 6 สาขาวิชาการด้วยกัน คือ internal medicine, obstetrics and gynecology, orthopedics, pediatrics, surgery, และ urology. ผู้ใช้หากไม่มีเวลาว่างอ่านหนังสืออย่างจริงจังอาจจะไม่เข้าใจได้แต่มีเทปฟังประกอบอาจจะช่วยให้เข้าใจได้ดีขึ้น หรือฟังไปทำงานว่างเล็ก ๆ น้อยๆ ไปก็ยังเข้าใจยิ่งขึ้น สมัยนี้มีเครื่องฟังขนาดเล็ก ๆ สามารถพกพาติดตัวไปไหนมาไหนได้สะดวกยิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใ้มากขึ้น บริการเทปคาสเซตนี้ทางห้องสมุดจะมีหนังสือแจ้งไปให้แพทย์และผู้ใช้ที่เกี่ยวข้องทราบว่า มีเทปชื่ออะไรบ้างที่เข้ามาใหม่ ๆ ในห้อง

สมุดโดยจะแจ้งเป็นระยะ ๆ ไป หากจะไม่ยืมเทปกลับไป บนชั้นนี้ยังจัดห้องและเครื่องสำหรับฟังไว้ให้เฉพาะอีกต่างหากด้วย ห้องนี้อยู่รวมกับห้องเครื่องอ่านและเครื่องถ่ายไมโครฟิล์ม ดังนั้นหากสมาชิกท่านใดสนใจใช้บริการทางด้านโสตทัศนูปกรณ์ประเภทนี้ก็ทดลองมาขอใช้ได้ที่ห้องสมุดกรมแพทย์ของเรา

วารสารล่วงเวลา แผนกวารสารก็ได้จัดเก็บและรวบรวมไว้ต่างหากทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเช่นกัน โดยรวบรวมเย็บเล่มเอาไว้ แยกตามปีและชื่อวารสารจัดเก็บอยู่บนชั้น 5 โดยเฉพาะไม่รวมกับสิ่งพิมพ์อื่นใดเลย วารสารที่เราจะรวบรวมเย็บเล่มนี้บางปี บางชื่อมีไม่ครบ เหตุที่ไม่ครบนั้นมีหลายสาเหตุด้วยกัน เช่นทางสำนักพิมพ์ส่งมาแล้วชำรุดบ้าง สูญหายบ้าง บางทีผู้ใช้ยืมไปแล้วทำหายหรือฉีกขาดไปโดยไม่ได้ตั้งใจบ้าง เมื่อห้องสมุดจะหามาทดแทนใหม่บางทีก็ไม่มีงบประมาณบ้าง บางทีมีงบประมาณแล้วซื้อไม่ได้เพราะวารสารนั้นหมดแล้วก็มี ดังนั้นในแต่ละปีก็เช่นกัน จะมีสมาชิกห้องสมุดหลายท่านได้กรุณาบริจาคสิ่งพิมพ์ทางการแพทย์หลายอย่างด้วยกันให้กับห้องสมุด เจ้าหน้าที่ฯ เราก็จะแยกประเภทเอาไว้ หากเป็นหนังสือที่ยังสามารถนำมาใช้อ่านได้เข้ากับสมัยก็จะเอามาบริการรวมกับหนังสือที่เราจัดหาโดยงบประมาณ หากเป็นวารสารเราก็จะตรวจดูว่ามีฉบับที่เรากำลังต้องการอยู่หรือเปล่าหากมีก็จะได้ทำการรวบรวมเย็บเล่มเสียเลยเพราะฉะนั้นการบริจาคสิ่งพิมพ์ของท่านกับห้องสมุดโดยเฉพาะสิ่งพิมพ์ทางการแพทย์ จึงมีประโยชน์ต่อห้องสมุดและผู้ใช้

บริการจัดซื้อ-จัดหา เป็นการจัดซื้อจัดหาหนังสือและวารสารตลอดจนสื่อความรู้อื่น ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ห้องสมุดตามงบประมาณประจำปี และตามความต้องการของผู้ใช้งานนี้มีห้องทำงานรวมอยู่บนชั้น 3 เพราะฉะนั้นการที่ถึงวาระหนึ่ง ทางห้องสมุดมีหนังสือแจ้งไปยังกองต่าง ๆ ภาควิชาต่าง ๆ ให้เสนอความต้องการมาว่าต้องการหนังสือหรือวารสารอะไร

บ้าง ก็ขอให้ท่านเสนอมาทางเรา เราจะได้จัดทำให้ตามความต้องการ แต่ทั้งนี้ก็ต้องตามงบประมาณด้วยอีกเช่นกัน

ที่ได้กล่าวข้างต้นเป็นงานบริการทั่ว ๆ ไป และมีบริการพิเศษบางอย่างที่บางห้องสมุดอาจจะจัดให้หรือไม่จัดให้ก็แล้วแต่ความเหมาะสม ทางห้องสมุดของเราจะต้องมีหุ้ดากว้างไกลอยู่ทุกขณะเพื่อให้บริการของเราทันสมัยอยู่เสมอกล่าวคือ ได้มีการประชุมบ้าง สัมมนาบ้างกับกลุ่มห้องสมุดอื่นเช่น ชมรมห้องสมุด

เฉพาะ ห้องสมุดทหาร ห้องสมุดวิทยาลัย และกับสมาคมห้องสมุด ตลอดจนกลุ่มห้องสมุดต่างประเทศ เขาก็ได้ให้ความร่วมมือหรือเป็นสมาชิกด้วยเช่นกัน

แต่อย่างไรก็ตามงานนี้ขึ้นชื่อว่าต้องบริการแก่คนหมู่มากแล้ว จะให้ถูกใจไปเสียทุกคนนั้นคงจะเป็นไปไม่ได้ ถึงกระนั้นเราก็พยายามทำอย่างดีและด้วยความเต็มใจ หากจะมีสิ่งอื่นใดขาดตกบกพร่องไปบ้าง หรือจะมีสิ่งดีอื่น ๆ มาแนะนำกันก็จะยินดีรับไว้ด้วยความขอบคุณ.

ท่านผู้อ่านสนใจใช้บริการห้องสมุด ติดต่อทางโทรศัพท์ เบอร์ 246-0066 ต่อ 124, 127, 574, 575